

Duitsland levert vaak de tweede man

Overzicht Duitse topbestuurders in de EU

Achtergrond - 16 mei 2019 - Auteur: Marja Verburg

In de Europese Unie speelt Duitsland een belangrijke rol - niet alleen door de invloed van Duitse politici op het Europese toneel, maar juist ook door de topbestuurders die achter de schermen beleid bepalen. Een overzicht, in alfabetische volgorde, van belangrijke Duitsers in Europa.

Duitsland is in Europa zo machtig dat Duitsers op topposities in de EU vaak weerstand oproepen. Daarom zitten veel Duitsers op de tweede plaats in Europese bestuursorganen: dat is de plek waar het beleid wordt uitgevoerd. “Het is voor Duitsland voordeliger op de hoogste post een Italiaan te hebben die dan Duits beleid uitvoert dan een Duitser”, zei Duitsland-kenner Hanco Jürgens daar onlangs over in de [podcast Achtung Europa](#). Zo’n tweede man of vrouw blijft bij kritiek of conflicten in de luwte.

Tegelijkertijd is het voor het prestige van een land belangrijk dat eigen mensen in het bestuur zichtbaar zijn. Met Manfred Weber, de *Spitzenkandidat* van de Europese fractie EVP, heeft Duitsland een ijzer in het vuur om de voorzitter van de Europese Commissie te leveren. Jens Weidmann wordt genoemd als mogelijke opvolger van Mario Draghi als baas van de Europese Centrale Bank. En over kanselier Merkel wordt gefluisterd dat ze Donald Tusk zou willen opvolgen als voorzitter van de Europese Raad van regeringsleiders.

Overzicht:

Michael Clauß

Uwe Corsepius

Thomas von Danwitz

Juliane Kokott

Elke König

Johannes Laitenberger

Sabine Lautenschläger

Klaus Regling

Helga Schmid

Martin Selmayr

Manfred Weber

Jens Weidmann

Klaus Welle

Sabine Weyand

Michael Clauß - Permanent vertegenwoordiger Duitsland bij de EU

Michael Clauß (1961) is sinds 2018 de permanente vertegenwoordiger van Duitsland in de Europese Unie. De permanente vertegenwoordiging heeft dezelfde functie als een ambassade: het behartigt de Duitse belangen bij de Europese instanties. Clauß bereidt met EU-ambassadeurs van andere landen vrijwel alle

beslissingen van de regeringsleiders en de ministers voor, zoekt naar gemeenschappelijke posities en onderhandelt over compromissen.

Tijdens de tweede Golfoorlog in 1990 werkte Clauß in de crisisstaf van het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken. In de jaren daarna kreeg hij steeds hogere functies binnen het ministerie. Hij heeft bij de ambassade in Israël gewerkt, is hoofd van de afdeling Europa geweest en hij was van 2013 tot en met 2018 ambassadeur in China.

Uwe Corsepius - hoofd afdeling Europabeleid in het Bundeskanzleramt

Uwe Corsepius (1960) is de belangrijkste Europa-adviseur van kanselier Merkel. Zelf blijft hij zoveel mogelijk op de achtergrond en probeert te vermijden dat hij met Merkel op de foto komt, schreef de [Stuttgarter Zeitung](#) over hem. Desondanks heeft hij, zo wordt een EU-diplomaat geciteerd, "het beste netwerk van Europa".

Tot 2015 was hij secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie, een van de belangrijkste spinnen in het Europese web. In die Raad overleggen de vakministers van alle lidstaten met elkaar. Corsepius organiseerde in die functie de ontmoetingen van de vakministers en bereidde eurotoppen voor. Heel enthousiast werd er in Brussel destijds niet op hem gereageerd. Zijn bijnaam was 'Merkels onderzeeër' en velen namen hem zijn nogal ondiplomatieke optreden aan het begin van de eurocrisis kwalijk. Tegenwoordig treedt hij vriendelijker op, melden Duitse media.

Corsepius is van huis uit econoom en werkte in de jaren negentig voor het IMF in Washington. Hij werkte al onder kanselier Schröder op het Bundeskanzleramt, Merkel gaf hem later de leiding over de afdeling Europapolitiek.

Thomas von Danwitz - rechter bij Hof van Justitie EU in Luxemburg

Elke lidstaat heeft een rechter bij het Hof van Justitie van de EU in Luxemburg. De Duitse rechter is sinds 2006 Thomas von Danwitz (1962). De afgelopen jaren heeft hij zich ontwikkeld tot specialist op het gebied van gegevensbescherming, een van de meest zichtbare thema's waarmee het Hof zich bezig houdt. Zo maande het Hof tot betere regels voor het bewaren van telecomgegevens, eiste het van Google het 'recht op vergeten' en drong het aan op meer bescherming bij datatransfers naar de VS. Verantwoordelijk voor die oordelen was steeds Von Danwitz.

De rechtswetenschapper bekleedde als professor leerstoelen aan gerenommeerde universiteiten als de Sorbonne in Parijs en de University of Berkeley in de VS. Hij is "Europeser gesocialiseerd dan zijn voorgangers" en heeft nauwe banden met Frankrijk, schreef de [Süddeutsche Zeitung](#) over hem. Zo volgde hij in Straatsburg

de eliteschool voor hoge ambtenaren ENA. In 2004 onderscheidde Frankrijk hem met de Nationale Orde van Verdienste.

Juliane Kokott - advocaat-generaal Hof van Justitie EU in Luxemburg

Juliane Kokott (1957) is sinds 2003 een van de 11 advocaten-generaal die de rechters van het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg adviseren. Het is haar taak om de rechters met onafhankelijk onderzoek tijdens rechtszaken te ondersteunen. In de meeste gevallen nemen de rechters de adviezen van de advocaten-generaal over.

Begin 2019 baarde ze opzien met een advies waarin ze pleitte voor strenge grenswaarden bij de meting van fijnstof. Dat ligt in Duitsland extra gevoelig vanwege de rijverboden voor diesels in steden waar de luchtkwaliteit onder de maat is.

De juriste maakte na haar promotie in Heidelberg en Harvard carrière in de wetenschap. Ze doceerde aan verschillende Duitse universiteiten en leidde begin jaren 2000 het Instituut voor Europees en Internationaal Economisch Recht in St. Gallen, Zwitserland. In 2004, op haar 47e, kreeg ze haar zesde kind. Ze beheerst vijf talen, zo meldde de [Saarbrücker Zeitung](#), waaronder Frans, de ambtstaal bij het Europees Hof.

Elke König - voorzitter van het Single Resolution Mechanism (SRM) van de Europese Bankenuïe

Het Single Resolution Mechanism (SRM), of het Gemeenschappelijk Afwikkelmechanisme (GAM), is een van de pijlers van de Europese bankenuïe. Dit gemeenschappelijk mechanisme, opgericht in 2014, zorgt binnen de EU voor de afwikkeling van banken die in de problemen komen. Elke König werd eind 2014 de voorzitter van het SRM.

Financieel expert König heeft jarenlang voor bedrijven in de financiële en verzekeringssector gewerkt en bepaalde als lid van van de International Accounting Standards Board in Londen mede de internationale standaards voor de kapitaalmarkt. Van 2012 tot en met 2014 was ze voorzitter van de BaFin, de Duitse toezichthouder voor de financiële markten.

Johannes Laitenberger - directeur-generaal op het departement Concurrentie in de Europese Commissie

Johannes Laitenberger (1964) is mede verantwoordelijk voor de miljardenboetes die de EU-commissaris Margrethe Vestager autobedrijven en internetconcerns oplegt. Begin 2019 hield hij stand tegen de druk vanuit de bondsregering bij Vestagers besluit om de fusie tussen het Duitse Siemens en het Franse Alstom te

verbieden. De Duitse en Franse regeringen waren groot voorstander van de fusie.

De Duitse jurist, die in Portugal op school heeft gezeten en heeft gestudeerd, geldt als terughoudend en vriendelijk. Van 2009 tot en met 2014 was hij hoofd van het kabinet van EC-voorzitter Jose Manuel Barroso.

Sabine Lautenschläger - Directie Europese Centrale Bank voor banktoezicht
Sinds haar aantreden in 2014 is Sabine Lautenschläger (1964) de enige vrouw in de directie van de ECB. Tot februari 2019 was ze ook plaatsvervangend voorzitter van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism, SSM), die de stabiliteit van het Europese bankstelsel moet waarborgen.

Bij haar aantreden in 2014 schreef Zeit Online dat ze bekend staat om haar openheid en humor. "Een slecht humeur helpt niet bij het oplossen van problemen", zei Lautenschläger toen. Ze maakte carrière bij de Duitse toezichthouder op de financiële markten, BaFin. Vier jaar lang gaf ze leiding aan de BaFin totdat ze in 2011 overstapte naar het bestuur van de Bundesbank. Ook daar hield ze zich bezig met het toezicht op de financiële sector.

Klaus Regling - Topman euronoodfonds ESM

Klaus Regling (1950) staat sinds 2012 aan het hoofd van het ESM, het permanente fonds voor noodlijdende eurolanden, gevestigd in Luxemburg. Duitsland betaalde tijdens de eurocrisis het meest om noodlijdende eurolanden te redden. Het is daarom niet verwonderlijk dat het ESM door een Duitser wordt geleid. Regling wordt gezien als een van de grootste kenners van de Europese monetaire unie.

De econoom werkte lange tijd bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF), onder meer in Washington en Jakarta, en bij het Duitse ministerie van Financiën. Als hooggeplaatste ambtenaar was hij nauw betrokken bij de voorbereidingen voor de vorming van de Economische en Monetaire Unie (EMU) in 1992. Tussen 2001 en 2008 was hij directeur-generaal voor economie en financiën bij de Europese Commissie.

Helga Schmid - secretaris-generaal van de Europese dienst voor extern optreden (EEAS)

De Duitse topdiplomate Helga Schmid (1960) geeft sinds 2015 als secretaris-generaal van de EEAS leiding aan zo'n 3700 medewerkers. Ze is de belangrijkste adviseur van Federica Mogherini, de hoge vertegenwoordiger van de EU voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid. De EEAS is het verzamelpunt van informatie van Europese diplomaten van over de hele wereld, bereidt crisisoperaties als die in Mali voor, ontwikkelt strategieën voor de omgang met landen als Rusland en coördineert het beleid van de Europese ministers van

Buitenlandse Zaken.

Schmid heeft een groot netwerk op allerlei regeringsniveaus in Moskou, Teheran en Peking, schrijft de regionale [Neue Osnabrücker Zeitung](#). Ze speelde een belangrijke rol bij de totstandkoming van het atoomakkoord dat in 2015 met Iran werd gesloten. Die deal geldt als een van de grootste buitenlandpolitieke successen van de EU. De Duitse krant [Die Welt](#) omschrijft Schmid als een “mix van slimheid, hardheid en charme”.

Martin Selmayr - secretaris-generaal van de Europese Commissie

Martin Selmayr (1970) werd in 2018 secretaris-generaal van de Europese Commissie en is daarmee de invloedrijkste ambtenaar in de EU. De Duitse jurist staat aan het hoofd van 32.000 beambten in het EU-bestuur. Eerder was hij hoofd van het kabinet van EC-voorzitter Jean-Claude Juncker. In beide functies was hij de afgelopen jaren als belangrijkste adviseur van Juncker betrokken bij vrijwel alle besluiten van de Europese Commissie.

Selmayr heeft nauw contact met de Britse regering over de Brexit-onderhandelingen en sprak onlangs met de topadviseurs van Trump over de handelsstrijd met de VS.

Binnen de EU is er veel kritiek op de [dominante Selmayr](#). Het Europees Parlement eiste vorig jaar zijn benoeming tot secretaris-generaal terug te draaien omdat die niet volgens de regels zou zijn verlopen. “Vriendjespolitiek”, [luidde het verwijt](#). De kritiek op zijn zelfbewuste optreden speelt al langer. “Het maakt Selmayr niet uit wie onder hem Commissievoorzitter is”, tekende Spiegel Online al ruim vijf jaar geleden op uit de mond van een hooggeplaatste Europese ambtenaar.

Manfred Weber - Spitzenkandidat EVP, kandidaat voorzitterschap Europese Commissie

Manfred Weber (1972) is sinds 2014 voorzitter van de EVP, de christen-democratische - en grootste - fractie in het Europees Parlement. In november 2018 koos de EVP hem tot Spitzenkandidat voor de Europese verkiezingen van mei 2019. Daarmee is hij een van de belangrijkste kandidaten voor de opvolging van Jean-Claude Juncker als voorzitter van de Europese Commissie. Het zou de eerste keer sinds de jaren zestig zijn dat een Duitser deze functie bekleedt.

De conservatieve Weber komt uit Beieren en dat is duidelijk te horen. Hij geldt als nuchter, pragmatisch en makkelijk in de omgang. Hij spreekt duidelijke taal maar weet ook te verbinden en beschikt over een groot netwerk. Zelf zegt hij dat hij “Europa weer dichterbij de mensen” wil brengen en de groeiende kloof tussen Oost- en West-Europa en die tussen het noorden en het zuiden wil dichten. Lastig

is dat de omstreden Fidesz-partij van de Hongaarse president Orban onderdeel uitmaakt van de EVP, ook al is ze eerder dit jaar door de fractie geschorst.

Weber maakte carrière in de CSU, de Beierse zusterpartij van de CDU. Van 2002 tot 2004 zat hij in het deelstaatparlement van Beieren, daarna werd hij in het Europees Parlement gekozen. Als nadeel voor zijn kandidatuur voor het EC-voorzitterschap wordt gezien dat Weber geen regeringservaring heeft, in tegenstelling tot Frans Timmermans en de Deense Margrethe Vestager, zijn belangrijkste concurrenten.

Jens Weidmann - Bestuurslid van de ECB, president van de Bundesbank, mogelijk nieuwe voorzitter ECB

Jens Weidmann (1968) heeft als president van de Duitse Bundesbank zitting in de raad van bestuur van de Europese Centrale Bank. Hij geldt als Europa's belangrijkste pleitbezorger van stabiele prijzen en een harde euro. Hij wil de Italiaan Mario Draghi opvolgen als voorzitter van de ECB, schrijven [Duitse media](#). Of dat lukt, hangt van de instemming van de Europese regeringsleiders af. Het is goed mogelijk dat de Zuid-Europese landen zich tegen zijn benoeming keren: Weidmann heeft tegen de renteverlagingen gestemd die die landen willen. Bovendien zou Merkel bereid zijn van Weidmanns benoeming af te zien als dat de kansen voor Weber op het EC-voorzitterschap vergroot.

Weidmann staat bekend om zijn sceptische houding ten aanzien van de macht van de ECB. Met zijn opstelling staat de econoom vaak alleen. In 2012 stemde hij als enige in het 23-koppige ECB-bestuur tegen het OMT-programma, dat de aankoop van staatsobligaties van noodlijdende eurolanden door de ECB mogelijk maakt.

De jongste Bundesbank-president ooit werd bij diens aantreden in 2011 getypeerd als bekwaam, loyaal en bescheiden. Tegelijkertijd is hij compromisloos als het gaat om het Europese monetaire beleid.

Klaus Welle - Secretaris-generaal Europees Parlement

Klaus Welle (1964) is sinds 2009 de secretaris-generaal van het Europees Parlement en daarmee de hoogste ambtenaar van het EP. Hij ondersteunt de voorzitter van het parlement en schrijft diens ontwerpbesluiten en die van de 14 vice-voorzitters. Ook legt hij samen met de Europese Commissie de planning van wetsontwerpen vast. Dat geeft hem veel invloed. Hij is verder verantwoordelijk voor een goed verloop van de parlementaire werkzaamheden. Onder zijn leiding is het EP-bestuur een stuk efficiënter geworden, schrijft Die Welt.

Welle is een door de wol geverfde CDU-politicus en een van de beste strategen die de partij heeft, aldus Die Welt. Zelf omschrijft hij zich als een "figuur in de

coulissen”, die niet wil opvallen. Hij studeerde economie aan de Universiteit van Witten/Herdecke. In 1991 werd Welle hoofd van de afdeling Europa en buitenlands beleid binnen de CDU. In 1994 maakte hij de overstap naar Brussel waar hij secretaris-generaal van de Europese christen-democratische fractie was en leiding gaf aan het kabinet van de voorzitter van het Europees Parlement.

Sabine Weyand - 2e vrouw achter EU-Brexit-onderhandelaar Michel Barnier

Sabine Weyand (1964) voert bijna dagelijks moeilijke gesprekken over de Brexit met de belangrijkste adviseurs van de Britse premier Theresa May. Volgens EU-diplomaten is ze heel goed in onderhandelen en kan ze zaken kernachtig formuleren. Ze is goed op de hoogte van details, maar houdt ook de grote lijnen in de gaten. “Waar kan het terrein zijn waar iedereen elkaar vindt?” beschreef ze in [Die Welt](#) een keer haar onderhandelingsstrategie.

Ze is de architect van de Brexit-deal tussen de EU en de Britse regering, die het Britse parlement de afgelopen maanden steeds weer heeft afgewezen. “Haar vingerafdrukken staan op alle 585 pagina’s”, schreef de Britse krant [The Guardian](#) eerder dit jaar. Ze geldt als vrolijk, direct en benaderbaar. The Guardian portretteerde haar als ‘de EU-Brexit-onderhandelaar met een Brits gevoel voor humor’. Dat is misschien wel het grootste compliment dat een Duitse van een Brit kan ontvangen.

Weyand is politicologe en studeerde onder meer in Cambridge. Ze werkt al sinds 1994 voor verschillende Europese instanties. Zo was ze onder meer betrokken bij de onderhandelingen met de VS over het handelsverdrag TTIP en speelde ze een belangrijke rol bij de totstandkoming van het klimaatbeleid van de EU.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/31608/duitsland-levert-vaak-de-tweede-man>